

PL ISSN 0079-7138

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

TOM 48

WROCLAW 2000

For the exchange write please to

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Oddział we Wrocławiu
ul. Więzienna 6, 50-118 Wrocław, Poland

Orders regarding all publications of the Institute of Archaeology and Ethnology and should be addressed to the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland, fax 48-22-6240100 Warsaw

The subscription rates for periodicals are (in USD or equivalent):

ARCHEOLOGIA	25
ARCHAEOLOGIA POLONA	30
ARCHEOLOGIA POLSKI	60 (2 vols)
ETHNOLOGIA POLONA	30
ETNOGRAFIA POLSKA	50 (2 vols)
KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ	60 (4 vols)
POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS	25
PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY	30
SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE	30

For all non European countries plus postage (USD 3)

Payment must be made by International Money Order sent to PBK VIII O/Warszawa Nr 370028-4499 or by check payable to Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Al. Solidarności 105, 00-140 Warszawa, Poland.

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU

P III 272

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

TOM 48

WROCŁAW 2000

000

Alc. 65/2001d.

Redakcja – Editor
BOGUSŁAW GEDIGA

Sekretarz Redakcji – Editorial secretary
SŁAWOMIR MOŹDZIOCH

Członkowie Komitetu Redakcyjnego – Editorial Committee members
GRZEGORZ DOMAŃSKI, LECH LECIEJEWICZ, ROMUALD SCHILD,
WOJCIECH SZYMAŃSKI, ZENON WOŹNIAK

Redaktor techniczny – Technical Editor
AGNIESZKA MATKOWSKA

TLUMACZE – TRANSLATORS
Janusz Murczkiewicz – teksty niemieckie – German texts
Anna Bogumiła Kowalska, Alicja Petrus-Zagroba – teksty angielskie – English texts

EDITORIAL OFFICE: Instytut Archeologii i Etnologii
Polskiej Akademii Nauk,
Oddział we Wrocławiu
ul. Więzienna 6
50-118 Wrocław
Phone: +48-71 3441608
Fax: +48-71 3443352
e-mail: bge@arch.pan.wroc.pl
smo@arch.pan.wroc.pl

„Przegląd Archeologiczny” is regularly listed in the International Current
Awareness Service: Anthropology, Selected material is indexed in the
International Bibliography of Social and Cultural Anthropology.

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Przegląd Archeologiczny © Copyright 2000 All Rights Reserved

All papers are copyright to their authors and to Przegląd Archeologiczny

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical,
including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission from the copyright owner.

Instytut Archeologii i Etnologii PAN – Oddział we Wrocławiu
Oddano do składania w sierpniu 2000 r.
Druk ukończono w lutym 2001 r.
Nakład: 450 egz.

WYDAWNICTWO
WERK

50-512 Wrocław, ul. Tarnogajska 37/6, tel. (071) 78-73-220

SPIS TREŚCI – CONTENTS

Artykuły – Articles

Danuta MINTA-TWORZOWSKA, Rola i znaczenie pojęcia doświadczenia w archeologii	5
<i>The importance and meaning of category of experience in archaeology</i>	17
Jacek LECH, Ian LONGWORTH, Kopalnia krzemienia Grimes Graves w świetle nowych badań	19
<i>The Grimes Graves flint mine site in the light of new research</i>	66
Gilberto CALDERONI, Paweł MADEJ, Paweł VALDE-NOWAK, New data for the chronological assesment of the Mierzanowice culture in the upper Vistula River Basin	75
Piotr ŁUCZKIEWICZ, W kwestii genezy i rozprzestrzenienia umb z kolcem z młodszego okresu przedrzymskiego	83
<i>Einige Überlegungen über die Herkunft und Verbreitung der vorrömischen Stangenschildbuckel</i>	114
Gabriel FUSEK, Relative Chronologie der mittelalterlichen Siedlung in Bielowce/Slowakei	115

Dyskusje – Discussions

Tadeusz MALINOWSKI, O roli krzemienia u niektórych społeczności epok metali	127
<i>Le rôle du silex chez certaines sociétés à l'âge des métaux</i>	139
Andrzej MIERZWIŃSKI, Zagadnienie obronności osiedli typu biskupińskiego. O potrzebie alternatywnej interpretacji	141
<i>Die Frage der Verteidigungsfähigkeit der Siedlungen vom Biskupin-Typ. Über den Bedarf an einer alternativen Interpretation</i>	150

Recenzje – Reviews

Evžen Neustupný (red.) „Space in Prehistoric Bohemia” (Adriana Ciesielska)	153
Mircea Petrescu-Dîmbovița „Der Arm- und Beinschmuck in Rumänien”, (Aneta Buchner)	158
Güde Bemann, Jan Bemann Der Opferplatz von Nydam. Die Funde aus den älteren Grabungen: Nydam-I und Nydam-II, (Andrzej Kokowski)	160

Kronika – Chronicle

Prof. dr hab. Helena Zoll-Adamikowa (1931-2000)	169

PRICE LIST
OF THE MONOGRAPHS & PERIODICALS
 PUBLISHED BY THE INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
 POLISH ACADEMY OF SCIENCES

MONOGRAPHS:

1. Archeologia średniowiecznego Kołobrzegu [red. M. Rebkowski]. T. I. Kołobrzeg 1996, ss. 438 + ryciny; ilustracje, tabele. T. II. Kołobrzeg 1997, ss. 298, ryciny, tablice. T. III. Kołobrzeg 1998, ss. 352, ryciny, tablice. 40 + 30 + 35 \$ US
2. Andrzej Buko, Początki Sandomierza. Warszawa 1998, ss. 144, ryciny. 20 \$ US
3. Centrum i zaplecze we wczesnośredniowiecznej Europie Środkowej [red. S. Moździoch]. Wrocław 1999, ss. 285, ryciny. 25 \$ US
4. Człowiek a środowisko w środkowym i dolnym Nadodrzu. Badania nad osadnictwem pra- i wczesnośredniowiecznym [red. L. Leciejewicz, E. Gringmuth-Dallmer]. Wrocław 1996, ss. 222. 20 \$ US
5. Jan Dąbrowski, Epoka brązu w północno-wschodniej Polsce. Białystok 1997, ss. 188, ryciny. 30 \$ US
6. Kleczanów. Badania rozpoznawcze 1989-1992 [red. A. Buko]. Warszawa 1997, ss. 336, ryciny, tabele, wykresy. 25 \$ US
7. Elżbieta Kłosińska, Starszy okres epoki brązu w dorzeczu Warty. Wrocław 1997, ss. 276, ryciny, mapy. 25 \$ US
8. Janusz Kruk et al., Osadnictwo i zmiany środowiska naturalnego wyżyn lessowych. Studium archeologiczne i paleogeograficzne nad neolitem w dorzeczu Nidzicy. Kraków 1996, ss. 139, ryciny, wykresy. 20 \$ US
9. Janusz Kruk, Sarunas Milisauskas, Rozkwit i upadek społeczeństw rolniczych neolitu. Kraków 1999, ss. 403, ryciny. 30 \$ US
10. Anna Kulczycka-Leciejewiczowa, Strachów. Osiedla neolitycznych rolników na Śląsku. Wrocław 1997, ss. 298, ryciny. 25 \$ US
11. Man and Flint. Proceedings of the VIIIth International Flint Symposium Warszawa-Ostrowiec Świętokrzyski, September 1995 [ed. R. Schild, Z. Sulgostowska]. Warszawa 1997, ss. 361, ryciny. 76 \$ US
12. Maria Lityńska-Zając, Roślinność i gospodarka rolna w okresie rzymskim. Studium archeobotaniczne. Kraków 1997, ss. 280. 25 \$ US
13. Krzysztof Misiewicz, Metody geofizyczne w planowaniu badań wykopaliskowych. Warszawa 1998, ss. 199, ryciny. 20 \$ US
14. *Omnia res mobilia*. Polish Studies in Posthumous Inventories of Movable Property in the XVI-XIX Century [red. J. Kruppé, A. Pośpiech]. Warszawa 1999, ss. 302, ryciny. 45 \$ US
15. Teresa Stawiarska, Naczynia szklane okresu rzymskiego z terenu Polski. Studium archeologiczno-technologiczne. Warszawa 1999, ss. 372, ryciny, mapy. 30 \$ US
16. Witold Świetosławski, Archeologiczne ślady najazdów tatarskich na Europę środkową w XIII wieku. Łódź 1997, ss. 128, ryciny. 12 \$ US
17. Theory & Practice in Archaeological Research. Vol. III: Dialogue with the Data: the Archaeology of Complex Societies and its Context in the 90s [red. S. Tabaczyński, P. Urbaniczki]. Warszawa 1998, ss. 597, ryciny. 45 \$ US
18. Irena Turnau, Hand-Feldung in Europe and Asia from the Middle Ages to the 20th Century. Warszawa 1997, ss. 144, ryciny. 25 \$ US
19. Fred Wendorf, Romuald Schild i inni, A Late Paleolithic Kill-Butchery-Camp in Upper Egypt. Dallas-Warszawa 1997, ss. 63, ryciny. 20 \$ US

ADALBERTUS

TŁO KULTUROWO-GEOGRAFICZNE WYPRAWY MISYJNEJ ŚW. WOJCIECHA NA POGRANICZE POLSKO-PRUSKIE

- [pod red. Przemysława Urbanczyka]
- T. 1, Adalbertus, Wyniki programu badań interdyscyplinarnych [red. P. Urbaniczki]. Warszawa 1998, ss. 308, ryciny. 25 \$ US
  - T. 4, Jolanta Sadowska-Topór, Starożytne drogi w dolinie rzeki Dzierzgon w świetle badań archeologicznych. Warszawa 1999, ss. 181, ryciny. 25 \$ US
  - T. 5, Maria Kasprzycka, Tło paleogeograficzne osadnictwa Żuław Elbąskich w pierwszym tysiącleciu naszej ery. Warszawa 1999, ss. 194, ryciny. 25 \$ US

ARCHEOLOGIA MAZOWSZA I PODLASIA. STUDIA I MATERIAŁY

- [pod redakcją Wojciecha Szymańskiego]
- T. 1, Osadnictwo pradziejowe i wczesnośredniowieczne w dorzeczu Stupianki pod Płockiem [red. M. Duliniacz]. Warszawa 1998, ss. 251, ryciny. 35 \$ US

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

- [pod redakcją Jolanty Kowalskiej]
- Nr 51, Konflikty etniczne. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Zakład Etnologii IAE PAN w Warszawie, 5-7 grudnia 1994 r. [red. I. Kabzińska, S. Szykiewicz]. Warszawa 1996, ss. 376. 30 \$ US
  - Nr 52, Krystyna Hermanowicz-Nowak, Strój górali Beskidu Śląskiego. Warszawa 1997, ss. 131 + 36 rycin. 20 \$ US
  - Nr 53, Iwona Kabzińska, Wśród „kościelnych Polaków”. Z badań nad wyznacznikami tożsamości narodowej Polaków z Białorusi. Warszawa 1999, ss. 208, ryciny. 20 \$ US

BIBLIOTHECA ANTIQUA

- pod redakcją Aleksandry Dunin-Wąsowicz]
- Vol. XXIII, Tomasz Schöll, Viktor Zin'ko, Archaeological Map of Nymphaion (Crimea). Warszawa 1999, ss. 126 + tablice. 24 \$ US

MONUMENTA ARCHAEOLOGICA BARBARICA

- [pod redakcją Zenona Woźniaka]
- T. II, Jan Jaskanis, Cecele. Ein Gräberfeld der Wielbark-Kultur in Ostpolen. Kraków 1996, ss. 118, tablice. 35 \$ US
  - T. III, Teresa Dąbrowska, Kamierczyk. Ein Gräberfeld der Przeworsk-Kultur in Ostmasowien. Kraków 1997, ss. 128 + 204 tablice. 40 \$ US
  - T. IV, Mirosław Pietrzak, Pruszcz Gdański. Fundstelle 10. Ein Gräberfeld der Oksywie- und Wielbark-Kultur in Ostpommern. Kraków 1997, ss. 96 + 170 tablic. 32 \$ US
  - T. V, Jacek Andrzejowski, Nadkole 2. A Cemetery of the Przeworsk Culture in Eastern Poland. Kraków 1998, ss. 150 + 117 tablic. 35 \$ US
  - T. VI, Kazimierz Godłowski, Tomasz Wichman, Chmielów Piaskowy. Ein Gräberfeld der Przeworsk-Kultur im Świętokrzyskie-Gebirge. Kraków 1998, ss. 92 + 97 tablic. 30 \$ US
  - T. VII, Włodzimiera Ziemińska-Odojowa, Niedanowo. Ein Gräberfeld der Przeworsk- und Wielbark-Kultur in Nordmasowien. Kraków 1999, ss. 404, tablice. 40 \$ US

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE

- [pod redakcją Witolda Hensla i Wojciecha Szymańskiego]
- Tom 32, Sandomierz: Badania 1969-1973 [red. S. Tabaczyński]. T. II. Warszawa 1996, s. 497. 40 \$ US

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

- [pod redakcją Jerzego Kruppé]
- Tom LXV, Elżbieta Kowicka, Sprzedać! Kupić! Sklepy warszawskie z artykułami domowymi 1830-1870. Warszawa 1998, ss. 153, ryciny. 20 \$ US
  - Tom LXVI, Szpitalnictwo w dawnej Polsce [red. Maria Dąbrowska, Jerzy Kruppé]. Warszawa 1998, ss. 252, ryciny. 25 \$ US
  - Tom LXVII, Elżbieta Mazur, Dobroczynność w Warszawie XIX wieku. Warszawa 1999, ss. 202, ryciny. 20 \$ US

ARCHEOLOGIA POLONA

- Vol. XXXV-XXXVI, Warszawa 1998, ss. 458. 30 \$ US each issue

ARCHEOLOGIA

- Tom XLIX Warszawa 1999 /1998/, ss. 128 + XVIII tablic. 25 \$ US each issue

ARCHEOLOGIA POLSKI

- Tom XLIII:1998, z. 1-2, Warszawa 1998, ss. 200. 30 \$ US each issue

ETHNOLOGIA POLONA

- Vol. 20, Poznań 1996, ss. 168. 30 \$ US

ETNOGRAFIA POLSKA

- Tom XLII, z. 1/2, Warszawa 1998, ss. 228. 25 \$ US each issue

FASCICULI ARCHAEOLOGIAE HISTORICAE

- Fasc. XI, Łódź 1998, ss. 59. 20 \$ US each issue

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

- Rok XLVI, nr 1-2, Warszawa 1998, ss. 214.
nr 3-4, Warszawa 1998, ss. 250. 15 \$ US each issue

POLISH ARCHAEOLOGICAL ABSTRACTS

- Vol. 21, Poznań 1996, 298 poz. 25 \$ US

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

- Tom 46, Wrocław 1998, ss. 208. 30 \$ US each issue

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

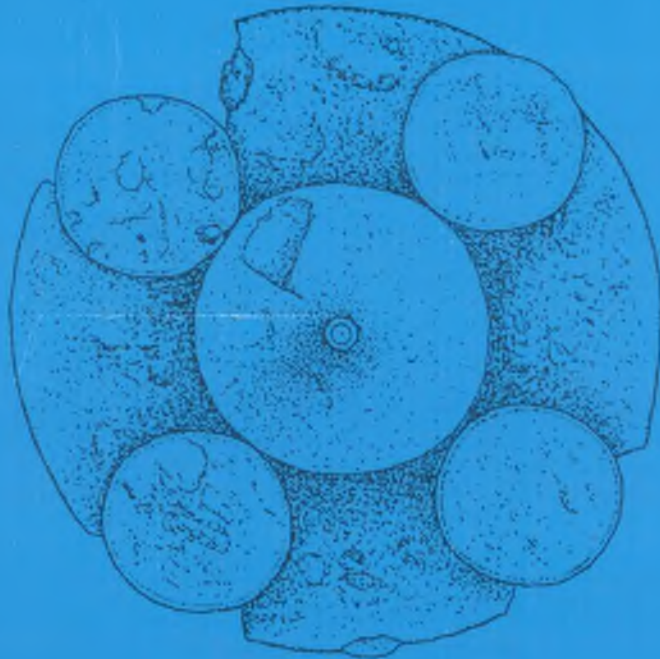
- Tom I., Kraków 1998, ss. 332. 30 \$ US each issue

P III 272

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ETHNOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

PRZEGLĄD ARCHEOLOGICZNY

VOL. 48

IAE
PAN